

Beste keus voor droogteresistente bloembollen

Het is weer tijd om bloembollen te planten

Deze zomer werden we opnieuw geconfronteerd met extreem weer. Voor het eerst in de geschiedenis bereikte het kwik temperaturen boven de 40 graden Celsius. Het zal niet bij incidenten blijven: deskundigen voorspellen langere, warme zomers met lange, droge periodes, gevolgd door extreme piekbuien, waarin we in korte tijd veel neerslag zullen moeten verwerken. Klimaatverandering heeft veel gevolgen, onder andere voor het sortiment beplanting dat kan worden toegepast. In dit deel ga ik in op droogteresistente bloembollen.

Auteur: Carien van Boxtel, tuin- en landschapsontwerper Ontwerper/beplantingsdeskundige bij JUBHolland

Droogteresistentie: wat betekent dat eigenlijk?

In 1978 verscheen een boek dat zeer invloedrijk zou worden: *The Dry Garden* van Beth Chatto, die in 2018 overleed. Samen met haar man creëerde zij vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw in Essex in het Verenigd Koninkrijk haar befaamde tuinen. Begin jaren negentig begonnen Beth en haar man met het beroemdste deel van de tuin: *the gravel garden*, een voormalige halfverharde parkeerplaats waar ze gingen experimenteren met droogteresistente planten. De bodem werd onkruidvrij en geschikt voor aanplant gemaakt. Vervolgens werden de grote, organisch gevormde borders aangeplant. In het seizoen erop werd de beplanting afgedekt met een mulchlaag van gravel (grind). Deze laag zorgt ervoor dat verdamping en onkruidgroei beperkt blijven. Tegelijkertijd ontstaat er een aantrekkelijk, natuurlijk beeld, waarin borders en wandelpaden in elkaar overlopen. De planten lijken zich losjes te hebben uitgezaaid in het grind. [beeld uit de tuin]

De essentie van de *dry garden* is dat er geen water wordt gegeven en tot op heden is dat dan ook nog niet gebeurd. Alleen gedurende de eerste zes maanden wordt er beregend tot dat de planten zijn aangeslagen; daarna zullen ze op eigen kracht verder moeten. In die zin zijn droogtebestendige planten planten die geen (kunstmatige) beregening nodig hebben, die geschikt zijn om langere droogteperiodes te overbruggen en die minder grondwater gebruiken.

Hoewel alle klimaatscenario's een stijging van de gemiddelde temperatuur in de winter laten zien, moet beplanting in Nederland toch bestand zijn tegen de vorst, die vooral in combinatie met nat weer voor veel droogteminnde planten funest kan zijn. Gelet op onze vaak natte winters kan mediterrane beplanting dan ook niet zonder meer worden toegepast. Drainage is dus van zeer groot belang.

Droogtetolerant, droogteresistent en droogteminnend

Deze begrippen worden door elkaar gebruikt, maar betekenen allemaal iets anders. Een plant is droogtetolerant als deze een zekere droogte voor lief kan nemen, maar toch af en toe water nodig heeft. Een droogteresistente plant kan lange tijd zonder water, maar heeft toch af en toe regen en grondwater nodig om te kunnen overleven en zich verder te ontwikkelen. Een droogteminnende plant, zoals huislook (*Sempervivens*) of een cactus, kan vrijwel volledig zonder water functioneren.

Zijn bloembollen droogteresistent?

Daarvoor zullen we terug moeten naar de oorspronkelijke habitats van bloembollen. Veel bloembollen komen uit verre streken, zoals Turkije, de Kaukasus en Azië, streken met een streng landklimaat, waar het in de zomer heet is en in de winter zeer koud. Om de hitte te weerstaan, is de ondergrondse stengel geëvolueerd tot een bol of knol. Daarin trekt de plant zich geheel terug tijdens die zomer, om vervolgens, na het aanmaken van een interne bloemknop, weer tevoorschijn te komen. Bloembollenkwekers bootsen dit klimaat na door bloembollen in de zomer in verwarmde cellen te bewaren.

Niet alle bloembollen zijn dus even droogteresistent, maar juist soorten uit een landklimaat zijn kandidaten voor de steeds warmere en drogere standplaatsen in ons veranderende klimaat, mits de drainage goed is: deze bollen

kunnen niet tegen natte winters in combinatie met vorst. Denk dan aan droge bloemborders waar geen drainage is, aan de ouderwetse rotstuin, een prairietuin in lava, maar ook (grotere) bloembakken, schooltuinen die in de zomer niet worden beregend, geveltuinen en zelfs daken. Ook Beth Chatto paste een keur aan bloembollen toe in haar gravelgarden. Hieronder bespreek ik de belangrijkste soorten en cultivars.

Botanische tulp

De langstelige hybride tulpen zijn redelijk dorstig, maar de botanische soorten, die veel dicht bij de oorspronkelijke soort staan, kunnen veel beter tegen droogte. Veel botanische soorten komen van nature voor op Kreta en in Turkije: kurkdroge en rotsachtige standplaatsen met hete zomers en koude winters. Een aantal zeer geschikte en relatief makkelijke soorten zijn:

- *Tulipa saxatilis*
- *Tulipa turkestanica*
- *Tulipa linifolia*
- *Tulipa batalinii*
- *Tulipa schrenkii*
- *Tulipa acuminata*

Allium

Dit is een favoriet in de gravelgarden van Beth Chatto. Veel *Allium*-soorten houden van droge voeten. Er is een *Allium* voor iedere smaak: hoog en architectonisch, laag en bescheiden. *Allium* wordt ook wel het uitroep-

teken van de border genoemd: ze vormen schitterende accenten en zijn uitstekende bijenplanten, omdat hun globevormige bloem een groot oppervlak aan nectar en stuifmeel te bieden heeft.

- *Allium christophii*: enorme globes die bestaan uit bijna honderd stervormige metallic-paarse sterretjes, een prachtige verschijning.
- *Allium atropurpureum*: een prachtige diepdonkere auberginekleurige platte schermvormige bloem op een zeer lange stengel, zoetgeurend. Een prachtige auberginekleurige soort is bijvoorbeeld *Allium* 'Miami'.
- *Allium hollandicum* 'Purple Sensation' is de bekendste sierui. Mauvepaarse middelgrote ballen, die zowel in de zon als in de halfschaduw kunnen staan.
- *Allium karataviense*: een grote bal op een kort steeltje, groot en breed blad en bijzondere, beige-rose globevormige bloemen, ideaal in een graveltuin.
- *Allium sphaerocephalon*: het bekende trommelstokje. Wijnkleurige eivormige bloemen, die elegant op hun dunne stengel staan, onmisbaar in een siergrassenborder, met een bloeitijd die heel welkom is: juni en juli.
- *Allium azureum* en *Allium caesium*: hemelsblauwe schoonheden afkomstig uit de woestijnen en hooggelegen bergvlaktes in Centraal-Azië.
- *Allium moly*: een overbekend klein geel uitje, vrolijk en makkelijk uitzaaiend.

Ipheion

Dit is het meest verwaarloosde bolgewasje, met mooie open stervormige bloemetjes en o zo dankbaar dankzij de lange bloeiperiode. Juist op heel droge plekken, zoals in grind of rotstuinen, tegen gevels en muren en in voegen, doet dit 'oude wijfje' het als de beste. Niet zelden wordt een goed gekozen standplaats beloond met een tweede bloei in het najaar en zaait *Ipheion* zich goed uit. Met name op daken en in grind of tussen tegels voelt het zich thuis. De concurrentie met andere planten kan hij minder goed aan. Veelvoorkomende soorten zijn:

- *Ipheion uniflorum* 'Alberto Castillo' (wit met donkere nerven)
- *Ipheion uniflorum* 'Wisley Blue' (hemelsblauw)
- *Ipheion uniflorum* Tessa (lila-rose)

Iris reticulata (Kaukasus en Palestina) en *Iris histrioides* (Turkije)

Het kleine vroegbloeiende ouderwetse irisje

Allium sphaerocephalon - het bekende trommelstokje

Iris reticulata

wint het vaak van het sneeuwkllokje en bloeit vooral bij zonnig weer vaak eerder. Er zijn veel cultivars in de handel die stuk voor stuk juweeltjes zijn. Oorspronkelijk was hij vooral populair bij rotstuiniers, maar we zien ze steeds vaker toegepast op daken, omdat ze de omstandigheden daar prima aankunnen. Ze houden van droge, warme zomers op een plekje met goede drainage in de zon.

- *Iris reticulata* 'Katharine Hodgkin': bijna onbeschrijfelijk hemel-/waterblauw, met geelgouden tekening en blauwe adertjes en een geel honingmerk. Een bijzondere schoonheid. De bloem is vrij groot. *Iris reticulata* 'Katherine's Gold' is in opmars: crèmegeel met goudgeel, heel bijzonder en verfijnd.
- *Iris reticulata* 'Pauline': bordeauxkleurig elegant en al wat ouder irisje, met opvallend smalle bloemblaadjes en een mooie geelgouden keel.

- *Iris reticulata* 'Harmony': mooi korenblauw met een goudgele tekening.
- *Iris reticulata* 'Alida': een recente cultivar in prachtig tweekleurig korenblauw met een vrij grote opvallende bloem.
- *Iris reticulata* 'Spot On': een hebbeding voor liefhebbers, maar gelukkig ook al in grotere aantallen geteeld in Nederland, bijzonder donker auberginepaars met grijsachtig paars gespikkelde lippen, de 'staanders' iets lichter paars.
- *Iris reticulata* 'Natascha': elegant en zuiver wit.

Eremurus of naald van Cleopatra

Een droom van een plant voor tuinliefhebbers en tuinontwerpers en een reus bovendien. De kaarsvormige *Eremurus* kan een lengte bereiken van zeker 1,50 m. De naam *Eremurus* komt van het Griekse *eremos* (woestijn, eenzaam) en *oura* (staart). De natuurlijke vindplaatsen zijn de droge rotsachtige en sterk begraasde berghellingen van Oost-Turkije tot aan de Himalaya, met species in China. *Eremurus* wordt ondiep geplant: 3 cm aarde op de wortelvormende knol is voldoende. Zoals de natuurlijke standplaats aangeeft, verlangt *Eremurus* een goed doorlatende en voedselrijke zanderige grond in de zon. *Eremurus* dient tegen de vorst te worden beschermd.

Narcis

Lang niet alle narcissen zijn droogteresistent; de meeste eigenlijk niet. Toch zijn er bepaalde groepen narcissen die prima droogte kunnen doorstaan, zoals de 'Jonquilla's' (oorspronkelijk uit Spanje en Portugal), 'Tazetta's' (van Portugal tot Turkije) en de meeste miniatuursoortjes. Met name de wat korter blijvende soorten zijn bij uitstek geschikt voor rotstuinen en winderige daken. Enkele zeer droogteresistente soorten zijn:

- *Narcissus* 'Hawera' (1928): een kruising van een 'Jonquilla' met een *triandrus* uit 1928. Geliefde rotstuinnarcis. Meerdere citroengele

ACHTERGROND

- bloemen aan een 25 cm hoog stengeltje, late bloeitijd (april/mei), mooi fijn grasachtig loof.
- *Narcissus* 'Babymoon' (1958): een 'Jonquilla' die heerlijk geurt, met een heldergeel mini-bloemetje dat je aankijkt.
- *Narcissus* 'Curlew': ivoorwitte narcis, mooi gevormd cupje en meerdere stelen per bol.
- *Narcissus* 'Sabrosa' (1986): een gewild zacht geel, rijkbloeiend en geurend miniatuurnarcisje dat is ontstaan uit *N. 'Jonquilla'* x *N. Rupicola* subsp. *watieri*. Bloeit vroeg, maar erg lang en wordt niet veel groter dan 15 cm.
- *Narcissus* 'More and More': was dit jaar in de Keukenhof te bewonderen, de allerkleinste en allerfijnste van allemaal, bijzonder rijkbloeiend en heldergeel.
- *Narcissus* 'Sailboat': witte narcissen zijn altijd heel populair. Deze 'Jonquilla' met witte bloemblaadjes en een crèmegeel trompetje bloeit wederom heel lang en geurt verrukkelijk. Bovendien een prima verwilderaar!
- *Narcissus* 'Geranium': prachtige langstelige witte narcis van mediterrane afkomst met een warmoranje kroontje. 'Tazetta's' geuren ontzettend lekker en zijn bovendien door hun lengte prima snijbloemen.

Carien van Bostel

JUBHolland

Be social

Scan of ga naar:

www.vakbladdehovenier.nl/article/31762/beste-keus-voor-droogteresistente-bloembollen